

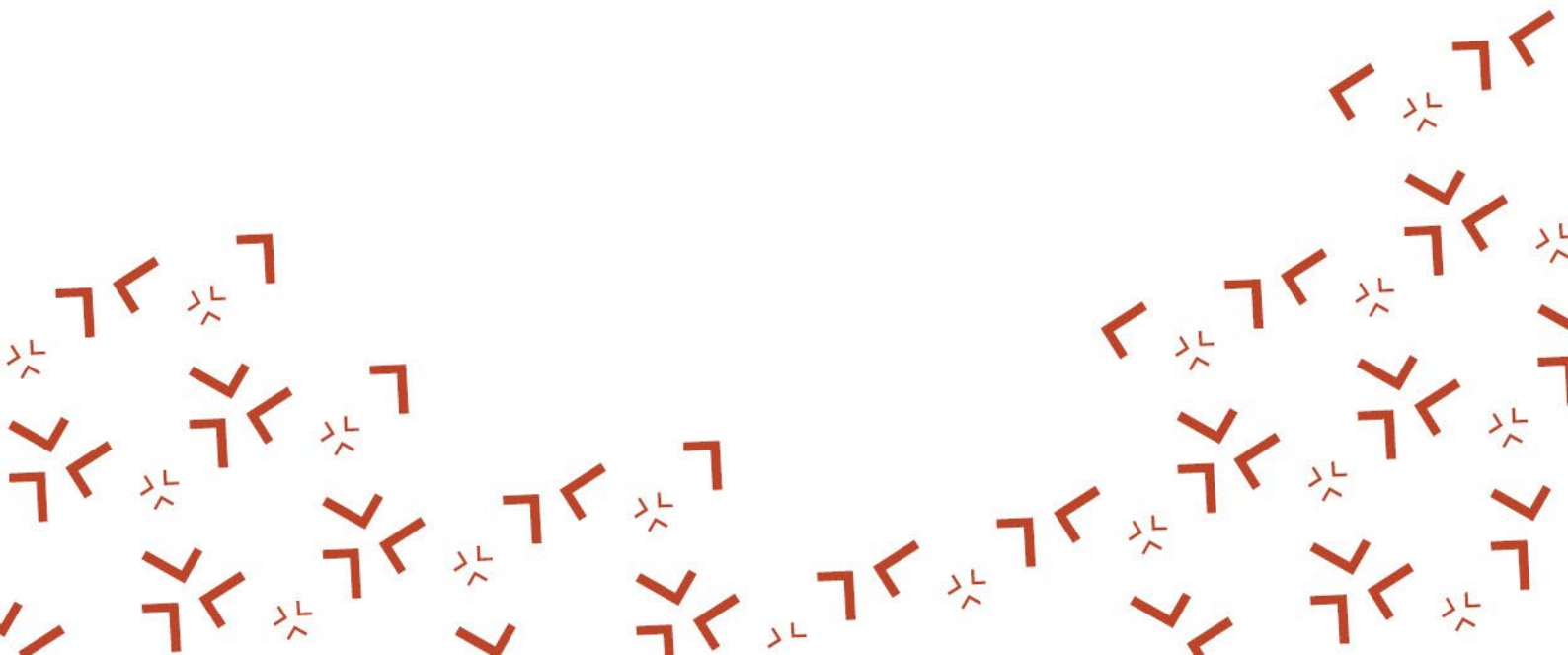
Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Jussila, T. & Majala, J. 2023. Tekoälyä hyödyntäen Oppive-hankkeessa. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (3).

URL: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=c45a8513-8072-4a84-b5d7-137f962e7a97>

Tekoälyä hyödyntäen Oppive-hankkeessa

*Tarja Jussila, sosionomi YAMK, lehtori, Osallisuus ja toimintakyky (sosiaalialan koulutus),
Lapin ammattikorkeakoulu*

*Johanna Majala, YTM; YTM, lehtori, Osallisuus ja toimintakyky (sosiaalialan koulutus),
Lapin ammattikorkeakoulu*

Tekoälyn kehitys on viime aikoina ottanut hurjia harppauksia. Sen uusia mahdollisuuksia kartoitetaan kaiken aikaa ja samalla kasvatetaan ymmärrystä siitä, kuinka tekoälyä voidaan hyödyntää tuomaan lisäarvoa organisaatioille. Toisaalta luodaan uhkakuvia siitä, kuinka tekoäly vie työpaikkoja helposti automatisoitavissa olevissa työtehtävissä. Teknologian kehittyessä on robotiikan sanottu tuovan mukanaan neljännen teollisen vallankumouksen, koska sen pelätään kadottavan vanhoja ja perinteisiä ammatteja kokonaan (Hänninen 2022, 17).

Me hyppäsimme [Oppive-hankkeessa](#) tähän tekoälykelkkaan ja hyödynsimme tekoälyä (ChatGPT), kun järjestimme nuorille toiminnallisen iltapäivän Syväkankaan yläasteella yhteistyössä 21 eri toimijan kanssa. Päivän aikana Syväkankaan sekä Karihaaran koulujen yhdeksäsluokkalaiset saivat tutustua alueemme toimijoihin ja saivat samalla neuvoja tulevaan nivelvaiheeseensa. Me hanketoimijat halusimme tapahtumalle houkuttelevan ja nuoria koskettavan nimen. Niinpä päädyimme tiedustelemaan nimiehdotuksia tekoälyltä. Hyödynsimme näin tekoälyä ideoinnissa ja ongelmanratkaisussa. Yllätyimme siitä, kuinka monia hyviä vaihtoehtoja tekoäly meille antoi nimiehdotuksiksi (mm. Nuorten infopäivä, Nuorten ääni, Ysien päivä, Tulevaisuusajattelupiste, Tulevaisuusareena). Ajatuksenamme oli, että hyvä nimi tapahtumassa kannustaa nuoria osallistumaan sosiaaliseen tapahtumaan ja edesauttaa myös keskustelun ja kohtaamisen muodostumisessa heidän ja tapahtumaan osallistuvien yhteistyötahojen kanssa. Kävimme tiimissä läpi ChatGPT:n antamia ehdotuksia ja päädyimme valinnassamme tekoälyn ehdottamaan Tulevaisuusareenaan. Nimi linkittyi hyvin päivään ja sen antiin nuorille. Nuoret pääsivät muun muassa päivän aikana vastaamaan

digitaalisesti muutamiin kysymyksiin liittyen omiin toiveisiin ja ajatuksiin tulevaisuudesta. ChatGPT:n käytöstä rohkaistuneina innostuimme käyttämään hankkeessa tekoälyä myös muihin samantyyppisiin ideointeihin, esimerkiksi seminaaripäivien nimeämisessä.

Nuorille tekoälyn hyödyntäminen on selkeästi luonnollisempaa kuin meille aikuisille. Siriltä (Apple) on jo pitkään kyselty neuvoja pieniin arjen pulmiin ja snapchat mahdollistaa henkilökohtaisemmat keskustelut My AI:n kanssa. Työskennellessämme erilaisten nuorten kanssa tulee huoleksi tekoälyn lukutaito. Miten varmistamme, että nuoret osaavat lukea tekoälyn vastaukset ymmärtäen olennaisen sekä huomioiden siihen liittyvät eettiset kysymykset.

Tämän myötä heräsi ajatuksia tekoälyn muista mahdollisuuksista; voisiko tekoälyä hyödyntää auttamaan nuoria löytämään omat vahvuutensa ja kiinnostuksensa? Tekoälylle voisi esimerkiksi ehdottaa omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnon kohteitaan sekä siltä pohjalta lähteä hakemaan ehdotuksia koulutus- ja urasuunnitteluun. Näiden ehdotusten pohjalta voisi sitten käydä keskustelua nuorten mieleen nousevista asioista ja kysymyksistä.

Unicef kehittää kansainvälistä ohjeistusta lapsiin liittyvän tekoälyn käytölle ja kehitykselle. Ohjeistus on tarpeen, sillä tällä hetkellä kolmannes maailman internetin käyttäjistä on alle 18-vuotiaita. Ohjeistuksen tavoitteena on auttaa valtioita ja yrityksiä huomioimaan lasten edun näkökulma käyttämässään tekoälyratkaisuissa. (Ulkoministeriö.) Ohjeistusta vanhempien mediakasvatukseen antaa myös Mannerheimin lastensuojeluliitto. Tekoäly vaikuttaa erittäin suuresti lasten ja nuorten median käyttöön. Algoritmit määräävät mitä videoita katsotaan tai mitä uutisia ja sisältöä nähdään. Huolestuttavaa on myös se, että todellisen ja kuvitteellisen raja on hyvin häilyvä. Yhtenä ratkaisuna ehdotetaan otettavaksi käyttöön Parental Advisory -leiman tavalla toimivaa tunnusta. Tunnuksen avulla olisi mahdollista tunnistaa tekoälyllä tehdyt sisällöt. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

On kuitenkin tärkeää varmistaa, että tekoälyn käyttö nuorilla tapahtuu eettisesti ja huolellisesti. Tietosuoja ja nuorten turvallisuus ovat ensisijaisen tärkeitä. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon kulttuuriset ja yksilölliset erot nuorten välillä, jotta tekoälyn sovellukset ovat aidosti hyödyllisiä ja osallistavia.

Nuorten osallistaminen tekoälyn käyttämiseen ja hyödyntämiseen turvallisesti edellyttää avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja olemassa olevan tiedon jakamista, jotta nuoret ymmärtävät, miten tekoälyä käytetään ja miten he voivat hyödyntää sitä omissa toimissaan eettisesti oikealla tavalla.

Lähteet:

Apple. Sirin käyttäminen kaikilla Apple-laitteilla. Viitattu 10.10.2023 [Sirin käyttäminen kaikilla Apple-laitteilla - Apple-tuki \(FI\)](#)

Hänninen, P. 2022. Robotiikka ja tekoäly. Tammertekniikka/ Amk-kustannus Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Tekoäly lisää ongelmia lasten median käytössä. Viitattu 10.10.2023 [Tekoäly lisää ongelmia lasten median käytössä – MLL ehdottaa merkintää tekoälyllä tehtyihin sisältöihin - Mannerheimin Lastensuojeluliitto](#)

Ulkoministeriö. Unicefin kysely. Viitattu 10.10.2023 [Unicefin kysely: nuoria kuultava tekoälyn kehittämisessä, lisää opetusta kaivataan - Ulkoministeriö \(um.fi\)](#)